

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS

Dr. STASYS TUMĖNAS

NAUJIENLAIŠKIS

Nr. 8–9 (30–31) 2019-10-10

„AUŠROS“ APYGARDA, ŠIAULIAI

Gerbiamieji šiauliečiai,

nors tik rugsėjo pradžioje prasidėjo eilinė Seimo rudens sesija, bet jau per mėnesį svarstėme per 120 įstatymų pataisų – tai atsakas tiems opozicijos triukšmautojams, kurie perša Jums mintį, kad Seime darbo nėra. Vyriausybė rudens sesijoje pasiūlė į jos darbų programą įtraukti 144 įstatymų projektų paketus (atskirų įstatymų projektų – 465). Iš jų 4 projektų paketai susiję su šešėlinės ekonomikos mažinimu; 41 – įgyvendinantys Vyriausybės programos nuostatas; 11 – susiję su valstybės biudžeto ir savivaldybių, Valstybinio socialinio draudimo fondo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų patvirtinimu; 28 – su Europos Sąjungos teisės perkėlimu ar įgyvendinimu; 60 – projektai, įgyvendinantys Konstitucinio Teismo nutarimus, Valstybės kontrolės ir Specialiųjų tyrimų tarnybos rekomendacijas ir pan. Be to, Seimo komitetuose savo eilės dar laukia apie 140 teisės aktų. Seimo rudens sesijoje taip pat jau svarstomi arba rengiamasi svarstyti naujus Kultūros politikos pagrindų, Turto civilinio konfiskavimo ir kitus įstatymus, žengti pirmuosius žingsnius nemokamo bakalauro, visuotinio nemokamo mokinių maitinimo link.

Tikimasi, kad Vyriausybės Seimui pateiktas svarstyti šalies biudžeto projektas leis padidinti dirbančių žmonių pajamas, kurios galėtų paaugti jau kitąmet dėl neapmokestinamo pajamų dydžio (NPD) padidėjimo. Atsižvelgus į šalies galimybes ir ekonominį augimą, yra siūloma, kad NPD jau kitąmet galėtų didėti nuo dabartinių 300 iki 350 eurų sumos. Kitų metų biudžete turėtų pakakti lėšų, kurios būtų perskirstytos, siekiant padidinti Vaiko pinigus ir sumažinti socialinę atskirtį. Pensijos senjorams nuo 2020 m. pradžios turėtų augti dar 8 procentais.

***

NVO skendi rūke. Nevyriausybininkai – viena aktyviausių visuomenės dalių, savotiška pilietiškumo kraujotaka. Paradoksaliai skamba, bet šiuo metu galiojantis LR nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas (2013) neišsamiai apibrėžia NVO sąvoką. Kyla daugybė neaiškumų, dviprasmybių, Juridinių asmenų registre netgi nėra duomenų, kurie padėtų nustatyti, ar organizacija turi NVO statusą. Neaišku, kuri organizacija turėtų būti traktuojama kaip nacionalinė skėtinė NVO. Todėl kyla neaiškumų skiriant finansavimą iš valstybės biudžeto.

Nenumatyti aiškūs savivaldybės NVO tarybos veiklos principai, jos įgaliojimai ir kompetencijos. Todėl daugelyje savivaldybių NVO taryba neveikia arba veikia ne pagal paskirtį. Iš šiuo metu Lietuvoje registruotų 35 tūkst. nevyriausybinių organizacijų faktiškai veikia tik apie 12 tūkst., kurių dalis iš tikrųjų net nelaikytinos nevyriausybinių. Skaičiuojant, kiek iš jų atitinka NVO paskirtį, viešojo intereso tenkinimą, tokių organizacijų būtų tik apie 5 tūkstančius. Nauju rengiamu

įstatymu siekiama visa tai patikslinti, sukurti NVO fondą, numatyti, kad būtų užtikrintas finansavimas iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, apibrėžti NVO tarybos (taip pat ir savivaldybės lygiu) sudarymo ir jos veiklos principus.

***

Socialinė įmonė ar socialinis verslas? Šį rudenį daug diskusijų susilaukė svarstomi Socialinių įmonių įstatymo pakeitimai, jie vertinami labai priešaringai, bet pataisomis siekiama skatinti ne tik siekti pelno, bet ir įgyvendinti tikrąjį šių įmonių tikslą – skatinti neįgalių žmonių grįžimą į darbo rinką, jų socialinę integraciją ir mažinti socialinę atskirtį. Subsidija didelę negalią turinčių žmonių darbo užmokesčiui būtų mokama neterminuotai, o lengvesnį neįgalumą (45–55 proc. neviršijantis darbingumo lygis) turintiems žmonėms – pusmetį arba vienerius metus. Dar viena nauja nuostata – 75 proc. uždirbamo pelno turėtų būti skiriama socialiniams tikslams.

Socialinis verslas, skirtingai nuo socialinių įmonių, apimtų ne tik socialiai jautrių asmenų įdarbinimą, bet ir siektų įvairių socialinių problemų sprendimų. Pelno siekimas susiejamas su socialiniais tikslais – bus privaloma 80 proc. pelno reinvestuoti šiems tikslams. Subsidijos nebus mokamos, esminė paskata – valstybės ar savivaldybės turto suteikimas panaudos pagrindais ir rezervuota teisė dalyvauti viešuosiuose pirkimuose. Privačiam sektoriui galėtų būti perleista iki 50 proc. visų socialinių paslaugų (už maždaug 120 mln. eurų kasmet).

***

Seniūnai – į rinkimus? Lietuvoje jau nuo 1998 m. diskutuojama dėl tiesioginių seniūnų rinkimų. Šių metų pavasarį Seime įregistruotas LR seniūnų rinkimų įstatymo projektas. Kas pasikeistų, jei seniūnus rinktų vietos gyventojai? Seniūnai būtų nebe valstybės karjeros tarnautojai, o taptų valstybės politikais. Tai apsisprendimo klausimas – ar geriau, kai seniūnai yra tiesiogiai pavaldūs savivaldybių administracijos vadovams, ar kad jie būtų politikai, tiesiogiai atskaitingi gyventojams? Kuriuo atveju jie labiau paisytų gyventojų interesų, intensyviau bendrautų su vietos bendruomene, turėtų daugiau galių spręsti realias žmonių problemas? Jiems tų galių įstatymas turėtų suteikti. Seimo Teisės departamentas projektui pateikė beveik 60 pastabų. Iš organizacijų ir piliečių taip pat gauta įvairių pasiūlymų. Tad projektas bus tobulinamas.

***

Yra rizikos sveikatai – bus privaloma licencija. Ar pasitikite vadinamąja natūraliąja, liaudies ar alternatyviaja medicina? Ar pasitikėjimui užtenka rekomendacijų iš lūpų į lūpas arba gerų atsiliepimų socialiniuose tinkluose? Technologijos sparčiai žengia pirmyn, įskaitant grožio ir poilsio paslaugas. O kaip užtikrinama šių paslaugų kokybė ir saugumas? Ar nesėkmės atveju būtų galima tikėtis žalos atlyginimo? Ar bet kuris asmuo, neturintis tinkamos kompetencijos, gali tuo verstis? Daugelis šių klausimų – be atsakymų. Lietuvoje tik fragmentiškai reglamentuotos atskiros paslaugos.

Birželio mėnesį Seime įregistruoti LR papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo ir lydinčiųjų įstatymų projektai. Pagal įstatymo projektą būtų licencijuojamos šešios didelę ar vidutinę riziką žmogaus sveikatai galinčių sukelti sveikatos priežiūros paslaugų grupės: sveikatos rekreacijos srityje – kūno priežiūros paslaugos ir veido priežiūros paslaugos; natūraliosios ir liaudies medicinos srityje – biologinio poveikio paslaugos, kūno (kontaktinio) poveikio paslaugos, psichosocialinio poveikio paslaugos, įskaitant meno terapiją, ir Rytų medicinos paslaugos.

***

LVŽS yra užtikrinta dėl V. Sinkevičiaus kandidatūros į Europos Sąjungos komisarų. Jau girdėjote sprendimą skirti mūsų jaunąjį kolegą Virginijų Sinkevičių Europos Sąjungos komisarų, atsakingu už aplinką ir vandenynus. LVŽS niekada juo neabejojo. Liūdniausia, kad Briuselio koridoriuose „išlindo“ lietuviškasis nacionalinio charakterio bruožas – juodinti savus, kaltinti jį nepasirengimu, jaunumu ir kt. nerimtomis „kaltėmis“. Ir visa tai darė(o) „saviškiai“. LVŽS yra užtikrinta dėl Virginijaus kandidatūros į Europos Sąjungos komisarų tinkamumo, todėl jokios kitos

kandidatūros nebuvo svarstomos. LVŽS Valdybos sprendimu partija oficialiai informavo Europos žaliųjų frakciją, kuriai priklauso taip pat Lietuvos žmonių išrinkti LVŽS Europos Parlamento nariai, kad Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, siūlydama V. Sinkevičiaus kandidatūrą į Europos komisaro postą, yra užtikrinta dėl jo kompetencijos ir galimybių tinkamai atstovauti savo tėvynei Lietuvai ir visai Europos Sąjungai vertybiniu bei politiniu požiūriais.

Tam pritarė ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Prezidentas Gitanas Nausėda. Už sprendimą patvirtinti LVŽS atstovo V. Sinkevičiaus kandidatūrą į Europos komisarų balsavo absoliuti dauguma Seimo narių. Jo kandidatūrą palaikė ne tik LVŽS ir koalicijos partneriai, bet ir didelė dalis politikų iš opozicinių partijų. Naujoji EK pirmininkė Ursula von der Leyen irgi neabejoja, kad V. Sinkevičius sėkmingai dirbs Komisijos kabinete ir jam pasiūlė labai aktualią šiandien ir reikšmingą Europos Komisijos nario, atsakingo už aplinką ir vandenynus, poziciją. V. Sinkevičius taptų (taps) pačiu jauniausiu komisaru Europos Komisijos istorijoje. Jis nestokoja jaunatviško entuziazmo, patriotiškumo ir idealizmo, o tai yra didžiulis privalumas inovatyvių sprendimų ieškančiai Europos Sąjungai.

Aš irgi tikiu Virginijumi Sinkevičiumi, apie tai kalbėjau Seimo plenariniame posėdyje. Tai naujosios kartos politikas, laisvos Lietuvos žmogus, gerai užsirekomendavęs kaip Ekonomikos ir inovacijų ministras. Jo karjera man asmeniškai primena Prancūzijos prezidento E. Macrono kelią nuo ekonomikos, skaitmeninės politikos formavimo iki vadovavimo valstybei. Tikiu, kad Virginijus, pats abiejų studijų pakopų mokslus išėjęs užsienyje, būdamas komisaras, deramai atstovaus ne tik Lietuvai, bet ir visai Europai. Apie tai ir kalbėjau iš garbios Seimo tribūnos, to jam ir linkėjau.

***

Siūlomos įstatymo pataisos lengvins gydytojų darbą ir leis daugiau dėmesio skirti pacientams. Seime registruotos Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo pataisos, kuriomis supaprastinama paciento sutikimo atlikti medicines procedūras gavimo tvarka. Tikimasi, kad Seimui priėmus siūlomas įstatymo pataisas, laimės ir gydytojai, ir pacientai: dėl sumažėjusios administracinės naštos pildant medicinos dokumentus gydytojai daugiau laiko galės skirti tiesioginiam bendravimui su pacientais, o pastarieji gaus išsamesnes konsultacijas ir taip pat pildys mažiau dokumentų.

Įstatymas jau dabar daliai medicinos procedūrų, kurios nėra invazinės ar intervencinės, taiko paciento sutikimo prezumpciją – yra laikoma, kad savanoriškai į sveikatos priežiūros įstaigą dėl stacionarinės ar ambulatorinės sveikatos priežiūros atvykęs arba į namus sveikatos priežiūros specialistą iškviėtęs pacientas yra informuotas ir sutinka būti apžiūretas bei gydomas, jei sveikatos priežiūros įstaiga yra užtikrinusi, kad visa būtina informacija pacientui būtų prieinama jo buvimo šioje įstaigoje metu.

Tačiau problema yra ta, kad įstatymas labai plačiai apibrėžia „invazinės ir (ar) intervencinės procedūros“ sąvoką. Pagal galiojančius teisės aktus, iš esmės, bet koks medicinos prietaiso panaudojimas, kurio veikiami paciento audiniai ir (ar) organai, net nepažeidžiant tų audinių ir (ar) organų vientisumo, yra pripažįstamas „invazine ir (ar) intervencine procedūra“ ir todėl reikalaujama rašytinės formos paciento sutikimo. Tyrimas echoskopu, kraujospūdžio matavimas, tepinėlių paėmimas – visa tai šiuo metu pagal įstatymą yra „invazinės procedūros“, nes medicinos prietaisais veikia paciento audinius. LVŽS frakcija Seime siekia, kad siūlomos Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo pataisos įsigaliotų jau 2020 m. sausio 1 d.

***

Nacionalinis partijų susitarimas dėl švietimo politikos principų. LVŽS deleguos savo narius į LR Vyriausybės sudaromą darbo grupę dėl Nacionalinio susitarimo švietimo srityje ir jau turi projekto pasiūlymą, nes tam ruošėsi šią vasarą. Apie tai informavo LVŽS pirmininkas Ramūnas Karbauskis, teigęs, kad švietimas yra viena prioritetinių sričių, dėl kurios vizijos ir politikos gairių

turi susitarti visi politikai. Frakcija atsakingai vertina švietimo politikos įtaką visuomenės ir valstybės raidai, todėl teiks savo pasiūlymus darbo grupei ir visuomenei, siekiant kuo geresnio darbo grupės rezultato.

***

Geros žinios pasaulio lietuviams. LVŽS frakcijos seniūnas R. Karbauskis įregistravo Seimo rinkimų įstatymo ir Seimo statuto pataisas, kuriomis siekiama pagerinti užsienyje gyvenančių Lietuvos piliečių balsavimo Seimo rinkimuose sąlygas bei nustatyti veiklos garantijas parlamento nariui, kuris bus išrinktas Pasaulio lietuvių vienmandatėje apygardoje.

Seimas 2019 m. rugpjūčio 20 d. pritarė jo siūlymui kurti Pasaulio lietuvių vienmandatę rinkimų apygardą, tačiau vien tik vienmandatės įsteigimo fakto nepakanka: „Siekiant užtikrinti, kad Pasaulio lietuvių vienmandatėje rinkimų apygardoje išrinktas Seimo narys turėtų tinkamas darbo sąlygas ir galėtų deramai atstovauti savo vienmandatės rinkėjams, rengti su jais susitikimus, būtina sukurti tam tinkamas sąlygas. Siūlomos Seimo statuto pataisos numato, kad Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės privalės Pasaulio lietuvių vienmandatėje rinkimų apygardoje išrinktam Seimo nariui suteikti tinkamai įrengtas patalpas rinkėjams priimti, siekiant išgirsti jų lūkesčius ir problemas tam, kad būtų galima jas spręsti. Taigi, priėmus šias teikiamas Statuto pataisas, užtikrintumėm, kad visų vienmandatininkų darbo sąlygos, būtų suvienodintos.“ (Prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=36002&p_k=1&p_t=267903).

Planuojama, kad siūlomi pakeitimai įsigaliotų jau 2020 m. rudenį, kai vyks nauji Seimo rinkimai. Tai ypač svarbu ir man, LRS ir PLB komisijos nariui, puikiai suprantančiam, kad Lietuvai reikalingi visi jos piliečiai ir tai turi jausti kiekvienas, nepriklausomai nuo jo darbo ar gyvenamosios vietos.

Tai toks rudeninis mano ir Jūsų gyvenimas, kuriame galvoti apie darganas tiesiog nėra kada.

BENDRAUKIME!

ŠIAME NUMERYJE SKAITYKITE

Seime vyko diskusija dėl valstybės istorinės atminties politikos	5
Šiauliečiai prasmingai paminėjo Baltijos kelio 30-metį.....	7
Dailininkės Vitos Žabarauskaitės paroda „Linkuvos barokas ir kitos grožybės“	13
Prisimintas Žiemgalos sietuvų vaikas Kazimieras Kalibatas	17
Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 ir 107 straipsnių pakeitimo įstatymas	20
Kodėl verta praplėsti savo akiratį	21
Ką mums rugsėjo, spalio mėnesiais primena kalendorius.....	22
Seimo nario mintys žiniasklaidoje.....	27

SEIMAS

Apie mano pareigas ir veiklą galite paskaityti Lietuvos Respublikos Seimo svetainėje: http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35299&p_k=1&p_a=498&p_asm_id=79154.

Seime vyko diskusija dėl valstybės istorinės atminties politikos

2019 m. rugpjūčio 21 d. dalyvavau Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos surengtoje diskusijoje „Valstybės istorinės atminties įamžinimo teisinė aplinka: Jono Noreikos-Generolo Vėtros ir Kazio Škirpos atvejis“. Diskusija buvo ne tik aktuali, bet ir labai emociinga, o kai kurie dalyvavusieji kategoriškai išdėstė, ką turi daryti valstybė, reaguodama į Vilniaus mero R. Šimašiaus veiksmus. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=nT40x6Z4DRs>.

2019 m. rugsėjo 11 d. – Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame svarstėme: 1) Dėl Kultūros ministerijos prioritetinių darbų Seimo VII (rudens) sesijai; 2) Dėl Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VII (rudens) sesijos darbų programos“. Į programą pasiūliau įtraukti „Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo Nr. IX-2395 papildymo 85 straipsniu įstatymą“; 3) Komiteto 2019 m. VII (rudens) sesijos darbo plano projektą; 4) Komiteto 2019 metų VI (pavasario) sesijos veiklos ataskaitos projekto svarstymą ir tvirtinimą; 5) Dėl *de minimis* valstybės pagalbos išimčių kultūrai; 6) Dėl Seimo valdybos kreipimosi. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=eamLjZyND1Q>.

2019 m. rugsėjo 18 d. – Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame nagrinėjome: 1) Dokumentų ir archyvų įstatymo Nr. I-1115 10, 11, 12 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą; 2) Dėl Valstybinės kultūros paveldo komisijos narių skyrimo; 3) Civilinio kodekso 2.72 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą; 4) Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą; 5) Dėl darbo grupės sudėties. Vėliau vyko diskusija dėl Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto. Daugelis pasisakiusiųjų išsakė pastabų, kalbėjo apie būtinybę į aptarimą įtraukti kuo daugiau kultūros lauko dalyvių iš įvairių sričių. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=9oAnrvRIDpo>.

2019 m. rugsėjo 18 d. – Kultūros komiteto darbo grupės posėdyje, kuriame aptarėme Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo Nr. I-1571 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3010 (naujos redakcijos) tobulinimą.

2019 m. rugsėjo 18 d. – Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos posėdyje. Jame svarstėme klausimą „Dėl 2020 metų paskelbimo Chiune Sugihara (Čiunės Sugiharos) metais“. Komitetas po diskusijų pritarė iniciatyvai 2020 m. paskelbti Chiune Sugihara (Čiunės Sugiharos) metais.

2019 m. rugsėjo 18 d. Ukrainos ambasadoriaus Lietuvoje Volodymyro Yatsenkivskyi (Володимир Яценківський) kvietimu su kolegomis Seimo nariais dalyvavome iškilmingame renginyje, skirtame Ukrainos nepriklausomybės dienai paminėti, vykusiame Vilniaus rotušėje.

Ukrainos ambasados darbuotojus, gausiai susirinkusius Ukrainos draugus sveikino LR Seimo pirmininkas Viktoras Pranckietis, miestų merai (tarp jų ir Šiaulių meras Artūras Visockas).

Vilniaus rotušėje paminėjome Ukrainos nepriklausomybės dieną. A. Petruškevičiūtės nuotrauka.

2019 m. rugsėjo 19 d. dalyvavau susitikime su Švietimo, mokslo ir sporto ministru A. Monkevičiumi, Šiaulių meru A. Visocku. Svarbu, kad į susitikimą atvyko Vilniaus universiteto

rektorius prof. A. Žukauskas, dalyvavo ŠU rektorius prof. D. Šiaučiūnas, naujasis Šiaulių universiteto tarybos pirmininkas Laisvūnas Bartkevičius. Visi kartu aptarėme aukštojo mokslo reformos Lietuvoje eigą, nelengvą Šiaulių universiteto situaciją, finansines problemas ir apskritai šiek tiek įstrigusį ŠU jungimosi su Vilniaus universitetu procesą. Susitikimas šikart vyko Šiaulių mero A. Visocko iniciatyva, nes miestas susirūpinęs, kad jungimosi procese trūksta konkretumo, motyvuotų, būtinų Vyriausybės prisidėjimų, kurie užtikrintų Šiaulių universiteto – kaip miesto ir visos Šiaurės Lietuvos kultūros, švietimo židinio – išlikimą.

2019 m. rugsėjo 24 d. – Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos posėdyje. Jame svarstėme klausimą „Dėl 2021 metų paskelbimo totorių istorijos ir kultūros metais“. Buvo pritarta iniciatorių siūlymui 2021 metus paskelbti Totorių istorijos ir kultūros metais.

2019 m. rugsėjo 24 d. – iškilmingame renginyje, skirtame Žemaitijos metams paminėti, vykusiame Lietuvos nacionaliniame operos ir baletų teatre. Gražų, vienijantį ir pasididžiavimo jausmą keliantį renginį inicijavo Lietuvos Respublikos Seimo laikinoji Žemaičių grupė ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Buvo malonu matyti ir girdėti kolektyvus iš Šiaulių krašto, kurie atskleidė dvasinį Žemaitijos grožį ir tapatybę.

Žemaitijos metų minėjimo akimirka.
L. Ubavičiaus nuotrauka.

2019 m. rugsėjo 25 d. – Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos posėdyje, kuriame nagrinėjome: 1) Dėl Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto XIII P-2674; 2) Dėl Komisijos darbų plano; 3) Dėl atminimo (informacinių) lentų apyrašų savivaldybėse; 4) Dėl 2023 metų paskelbimo Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos metais; 5) Dėl 2021-ųjų metų paskelbimo XIX a. Lietuvos mokslininko, švietėjo, pedagogo, kunigo, pranciškono Jurgio Ambrozijaus Pabrėžos metais. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=GMeQBfaodvI>.

2019 m. rugsėjo 25 d. – Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame svarstėme: 1) Visuomenės informavimo įstatymo Nr. X-1418 48 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektą; 2) Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 2, 12, 29 (4), 40 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 44 (1) straipsniu ir dešimtuoju skirsniu įstatymo projektą; 3) Seimo nutarimo „Dėl Valstybinės kultūros paveldo komisijos narių“ projektą; 4) Dėl Etninės kultūros globos tarybos siūlymo tobulinti etninės kultūros valstybinės globos reglamentavimą. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=gC7FzN4avME>.

ŠIAULIŲ MIESTAS

2019 m. rugpjūčio 13 d. dalyvavau Jono Vaicekausko skulptūros parodos „Šlėga“, Dalios Gasienės grafikos parodos „Kai atsiveria durys į niekur“, Antano Šerono tapybos parodos „Rakandai“ atidaryme Šiaulių dailės galerijoje.

D. Gasienė grafikos paroda tarsi tęsia jos mokytojo Petro Rakštiko tradicijas, kai tekstas, besikalbąs su piešiniu, tampa savotiška žodine-grafine tapyba. D. Gasienė neprofesionali menininkė, tačiau jos daugiasiužėčiai, netikėtai briaunuoti, ne per minutę suvokiami kūriniai atskleidžia savitą autorės pasaulį, kuriame sudėtinga būtų nubrėžti ribas, nes, pasak autorės, vyksta jos kelionė amžinybės, Visatos, stichijų labirintais.

Jau kelinti metai skulptorius J. Vaicekaskas ne tik draugauja su akmeniu, medžiu, bet jaukinasi ir žodį. Išleidęs dvi prozas knygas, Jonas suprato, kad šlifuoti, tobulinti, gludinti žodį nėra lengviau negu akmenį. Po ilgų ieškojimų ir žodžio taupymo, gludinimo gimsta ir Jono sukurti haiku, kurie papildo ir parodą „Šlėga“. Jono kūrinuose daug autentiškos medžiagos, kalbėjimosi su senienomis, menančiomis istoriją, dokumentinių užuominų apie laiką, kurį gyvenome ir gyvename. Akivaizdu, kad ir žodinėje Jono kūryboje, ir skulptūrose iškyla nerimas dėl to, kas vyksta šių dienų pasaulyje, kaip kinta dar iš tėvų, senelių perimtos tradicijos.

Jaunojo Šiaulių universiteto dailės mokyklos auklėtinio A. Šeronu paroda, užėmusi visą antrąją galerijos aukštą, stebino savo vientisumu, nesiblaškimu, ne pagal amžių brandžiu minties ieškojimu ir prasmų suradimu detalėse. Antanui ypač svarbus laiko pojūtis. Gal todėl jo paroda, kaip minėta, ir vadinasi „Rakandai“, kurie atkeliavę į paveikslus iš palėpių, užkaborių, sandėliukų. Tie rakandai kalba, kad jie buvo konkretaus žmogaus kasdienio gyvenimo dalis, su jais kažkieno buvo susidraugauta. Žmogaus paveiksluose nėra, bet jaučiasi jo buvimas.

Su jaunuoju Šiaulių dailininku Antanu Šeronu (pirmas iš kairės). S. Tumėno nuotrauka.

2019 m. rugpjūčio 15 d. – Žolinių šventėje Šiaulių universiteto Botanikos sode. Jos metu buvo šventinami žolynai, skambėjo folkloro ansamblių ir pavienių atlikėjų muzika, vyko gėlių parodos ir edukacinės veiklos. Dalyvavo svečiai iš Latvijos: Nacionalinis Botanikos sodas, augalininkystės ūkiai „Bērziņi“ ir „Baltini“. Veikė tautodailės meistro Alberto Martinaičio muzikinės-kūrybinės dirbtuvėlės. Buvo galima apžiūrėti Šiaulių jaunųjų gamtininkų centro gyvūnus, domėtis Žemaitijos skautų organizacijos veikla, pasikonsultuoti sveikatinimo klausimais. ŠU Botanikos sodas jau tapo traukos centru ne tik šiauliečiams, bet ir viso Šiaulių regiono žmonėms.

Šiauliečiai prasmingai paminėjo Baltijos kelio 30-metį

2019 m. rugpjūčio 23 d. – Baltijos kelio 30-mečio renginiuose Šiaulių mieste ir Pasvalio rajone. Baltijos kelio, kaip ir Sąjūdžio judėjimo, nepakartosi, bet jį tądien prisiminėme nuo Vilniaus iki Latvijos sienos simboliškai, atskiramis detalėmis, priminusiomis, kad Baltijos šalių – Estijos, Latvijos, Lietuvos – jėga yra vienybė, susitelkimas, akimirka, kai supranti, kad Laisvo žmogaus, Laisvos Tautos dvasia yra nepalaužiama, nenugalima.

Atmintiną dieną Latvijos-Lietuvos pasienyje ties Saločiais viena bendruomenė buvo visi – ir Prezidentas G. Nausėda, ir Latvijos Prezidentas E. Levitas, ir Šiaulių, Panevėžio, Pakruojo, Pasvalio žmonės. Juk Baltijos kelias – tai mes. Tą dieną ypač malonu buvo kelyje susitikti, pabendrauti su mielais šiauliečiais, tų dienų liudininkais.

Su garbiais Lietuvos patriotais ir Baltijos kelio liudininkais iš Šiaulių. S. Tumėno nuotrauka.

2019 m. rugpjūčio 24 d. – Sukilėlių kalnelyje vykusiame susitikime su tarptautinės katalikiškos organizacijos „Tradicija, šeima, nuosavybė“ (TFP) nariais. Priminsiu, kad Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, TFP organizacija („American Society for the Defense of Tradition, Family and Property“) surengė didžiausią pasaulyje parašų rinkimo akciją, skirtą Lietuvos nepriklausomybei paremti. Organizacija per 4 mėnesius 26 valstybėse surinko 5,3 milijono parašų, du žmonės rinkdami parašus mirė.

Prasmingus žodžius renginyje Šiauliuose išsakė J. E. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, renginį puikiai vedė aktorius Vladas Baranauskas.

Dėkojau, kad organizatoriai suteikė galimybę pasisakyti. Kalbėjau apie kelio metaforą, simbolį, jo prasmę. Sakiau, kad gyvenime yra įvairių kelių. Vieni veda į niekur – tai pagieža, saviplaka, savigrauža, Dievo neigimas. Kiti keliai yra prasmingi. Tai tokie keliai, koks buvo vakar – Baltijos kelias, prieš dieną priminęs, kad kartu trys Baltijos valstybės galėjo prieš 30 metų pasakyti daug – ne ginklu, bet žodžiu, veiksniu, keliu.

Kalbėjau ir apie ketvirtadienį LR Seime vienbalsiai priimtą deklaraciją „Dėl 45 pabaltijiečių memorandumo“ (jį iš šiauliečių teikėme ir mudu su kolega Seime A. Gumuliausku), priimtą drąsių Baltijos šalių žmonių 1979 m. rugpjūčio 23 d. Taigi dar vienas jubiliejus – 40-asis. Keliai būna įvairūs – tai ir 45 pabaltijiečių pasirinktas Kelias, tai ir Sąjūdžio Kelias, tai ir Baltijos kelias, tai ir Kelias, kurį pasirinko tarptautinė organizacija „Tradicija, šeima, nuosavybė“.

Kreipiuosi į katalikiškas vertybes puoselėjančias asmenybes ir organizacijas.

L. Nekrašo nuotrauka.

2019 m. rugpjūčio 27 d. – Jono Nekrašiaus (ne)spalvotos mobiliografijos parodos „Miesto kodas“ atidaryme Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje. Tą dieną gražaus jubiliejaus proga Šiaulių šviesiosios bendruomenės nariui – kultūrologui, teisininkui, antropologui, Žiemgalos krašto metraštininkui ir buvusiam „Žiemgalos“ draugijos prezidentui, ekslibriso judėjimo Pakruojyje, Šiauliuose entuziastui, įkvėpėjui, keliautojui – Jonui Nekrašui buvo pasakyta daug gražių žodžių. Teigiau, kad J. Nekrašius – šių dienų Šiaulių P. Bugailiškis, primenantis Šiaulių, Žiemgalos praeitį, kurstantis istorinės atminties kibirkštis, kad šių dienų jaunimas žinotų savo krašto praeitį.

Renginio metu kartu su padėjėju Nerijumi Brazausku įteikėme LR Seimo ir Kultūros ministro M. Kvietkausko padėkas jubiliatui.

2019 m. rugpjūčio 27 d. – 17-ojo tarptautinio dailės festivalio „Šiaulių Monmartro respublika 2019“ atidaryme Šiaulių „Laiptų galerijoje“. Sveikindamas Monmartro respublikos Prezidentę Janiną Ališauskienę, piliečius, dailininkus, svečius, kalbėjau apie tai, kas yra bendra tarp Paryžiaus Monmartro ir Šiaulių Monmartro respublikos.

Galvoju, kad bendra tai, kad ir čia, ir čia plazda bohemos dvasia, tik Paryžiuje – atkeliavusi iš XIX a., iš A. Miurzė romano puslapių, stichiška, nenugludinta, o Šiauliuose, Žemaitės gatvėje, – labiau stilizuota, paliesta institucinių-administracinių rankų. Bendra, matyt, ir tai, kad pasiduodame populistinėms tendencijoms ir kasdien blunka ribos tarp to, kas modernu, kas primityvu, kas tautiška, istoriška, o kas provincialu. Blunka ribos, kas yra meistrystė, amatininkiškumas, o kas yra Dievo duota. Tad tirpsta ribos tarp menininkų iš pašaukimo, kaip profesijos gildijos, ir menininkų mėgėjų, kurie, nekreipdami dėmesio į kitų reakcijas, tapo, fotografuoja, eksponuoja.

Kuo skiriasi Paryžiaus ir Šiaulių Monmartras? Tuo, kad Paryžius neturi Janinos Ališauskienės, žmogaus, kuris jau 17-ą kartą įrodinėja, kad Monmartras – ne geografinė sąvoka, kad jis turi teisę būti ten, kur gyvena laisvi žmonės. Ir tada visai nesvarbu, kur tas Monmartras.

Vilniaus Užupis pasikabino lentelę, kad draugauja ir pritaria Paryžiaus Monmartro dvasiai. Šiaulių Žemaitės gatvės Monmartras pasirinko kelių dienų laisvą skrydį (su prasmingomis veiklomis ir išvykomis į Joniškį, Žagarę) su plenero virtuve, performansais, šviesos žaismu, muzika, dainomis, lietuviškais ir prancūziškais. O greta pleveno Žibunto Mikšio, arsininkų dvasia. Įdomu, ką galvoja P. Bugailiškis iš savo sodo šešėlio?

Sveikinu tarptautinio festivalio dalyvius. S. S. Tumėno nuotrauka.

2019 m. rugpjūčio 29 d. – Šiaulių miesto švietimo forume „Kompetencijų ugdymas. Kartu mes galime geriau“, vykusiame Šiaulių Gegužių progimnazijoje. Į jį prieš rugsėjo 1-ąją susirinko ne tik miesto švietimo, bet ir kultūros, sporto sričių vadovai, pedagogai. Mes, Seimo nariai, aš ir kolega A. Gumuliauskas, pasidžiaugėme geru Šiaulių švietimo sektoriaus darbu, pristatėme, koks numatomas lėšų švietimui prieaugis dar šiais metais (vien 14 milijonų eurų skirta artimiausiems 4 mėnesiams spręsti dėl etatinio mokytojų apmokėjimo iškilusias problemas), o kita laukta ir gera žinia priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo mokytojams – 2019 m. jų atlyginimams kelti numatoma biudžete skirti 22,2 milijonus eurų.

Smagu, kad Šiauliuose auga mokinių skaičius, atsiranda nemažai mokinių, kurie grįžta iš emigracijos, dauguma ugdymo įstaigų yra renovuotos arba renovuojamos. Apie tai informavo savivaldybės Žmonių gerovės ir ugdymo skyriaus vedėja Asta Lesauskienė ir Švietimo skyriaus

vedėja Edita Minkuvienė. Taigi Šiaulių ateitis viltinga. Tai gera žinia miesto merui Artūriui Visockui ir miesto gyventojams. Svarbu suvokti, kad „Kartu galime geriau“.

Šiaulių miesto švietimo forumas sulaukė didelio pedagogų dėmesio. R. Bilbokaitės nuotrauka.

2019 m. rugpjūčio 29 d. – Bernardo Garbačiausko kūrybos vakare Valstybiniame Šiaulių dramos teatre. Po puikaus koncerto pasveikinau atlikėją kaip LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos narys. Padėkojau už tai, kad savo muzikos kalba jis neša į pasaulį gerą žinią apie Lietuvą ir joje gimstančius, bręstančius talentus.

Sveikindamas Bernardą pasakiau, kad džiaugiuosi, jog šiais, Pasaulio lietuvių metais, jis supranta, kad tikrieji namai yra ne ten, kur mokaisi, gyveni, o ten, kur šaukia grįžti širdis ir čia, Lietuvoje, likę brangūs žmonės. Jis tęsia šiauliečių smuikininkės Augustės Janonytės, pianisto Rimanto Vingro, solisto Gedimino Tiškevičiaus tradicijas. Palinkėjau sėkmės Bernardui ir visiems, kurie savo atliekama muzika vienija po pasaulį išsibarsčiusius tautiečius.

2019 m. rugsėjo 2 d. – Šiaulių universiteto mokslo metų atidarymo šventėje Šiaulių universiteto bibliotekoje. Šiaulių universitete dirbau per 30 metų, todėl jaudina universiteto gyvenimas ir jo likimas. Tądien universiteto bendruomenė, kaip ir visos Lietuvos universitetai, pradėjo naujuosius mokslo metus.

Iškilingame naujų mokslo metų atidarymo progai skirtame renginyje dalyvavo universiteto vadovai, dėstytojai, studentai, universiteto garbės daktaras J. E. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir kt. Sveikindamas universiteto bendruomenę su naujaisiais mokslo metais, pažymėjau, kad Šiaulių universitetui būtina ieškoti naujų kelių ir formų, kaip pritraukti kuo daugiau studentų. Palinkėjau, kad sutartinai dirbtų ir rastų sprendimus kartu dirbdami universiteto Rektoratas, Senatas, Taryba. Tikiu, kad Šiaulių universitetas gyvuos ir išliks stiprus Šiaurės Lietuvos mokslo, švietimo, kultūros židinys. Nėra abejonės, kad Šiauliai be universiteto – miestas be ateities.

2019 m. rugsėjo 2 d. – mokslo metų pradžios šventėje Šiaulių logopedinėje mokykloje, kuriai rūpestingai vadovauja direktorė Rūta Lanauskienė. Šiomet šventėje ugdytinių, atvykusių iš 29 Lietuvos savivaldybių, laukė siurprizas – išpuoštas autobusiukas, o greta – švytintis vairuotojo Kęstučio veidas. Šiais metais Švietimo, mokslo ir sporto ministerija 47 savivaldybėms skyrė 50 tokių autobusiukų. Deja, didžiųjų miestų mokykloms juos gauti sudėtingiau. Lėmė veiksnys, kad mokykloje ugdomi ne tik Šiaulių, bet ir iš kitų savivaldybių atvykstantys moksleiviai, turintys specialiųjų poreikių. O svarbiausia – suvokimas, kad ugdymas nėra tik matematika, lietuvių kalba. Į ugdymo erdvę įeina ir krašto, aplinkos pažinimas, muziejų, spektaklių, varžybų lankymas. Čia ir pravers išsvajotas geltonasis autobusiukas, kurio daug metų laukė visa mokyklos bendruomenė.

Gausi ir kūrybinga mokyklos bendruomenė džiaugėsi naujomis galimybėmis.

N. Brazausko nuotrauka.

2019 m. rugsėjo 4 d. – Neemijos Arbitblato (1908–1999), Adomo Jacovskio darbų parodos, Solomono Teitelbaumo tapybos darbų parodos atidaryme Šiaulių „Laiptų galerijoje“. Stebina ir džiugina galerijos vadovės Janinos Ališauskienės ir Ričardo Jakučio vadybiniai sugebėjimai pritraukti į Šiaulius tokius pasaulinės prabos dailininkų darbus.

2019 m. rugsėjo 5 d. – Ch. Frenkelio viloje Šiauliuose vykusioje konferencijoje „XXI a. pramonė: ateities lyderystė“. Konferencija dedikuota Šiaulių pramonininkų asociacijai, kuriai šiuo metu vadovauja Arvydas Stulpinas, o asociacija mini veiklos trisdešimtmetį.

Šiaulių regiono pramonininkai turi orientyrą – pramonininką Ch. Frenkelį, kuris XX a. pr. pakeitė Šiaulių veidą, prisidėjo prie miesto augimo, verslumo. Prieš konferenciją prie paminklo Ch. Frenkeliui buvo pasodintas ažuoliukas. Simboliška, kad konferencijos išvakarėse Šiaulių meras Artūras Visockas buvo išrinktas Šiaulių regiono plėtros tarybos pirmininku.

Sveikindamas Šiaulių miesto meras akcentavo pramonininkų vaidmens svarbą regionui ir miestui. „Šiandien prasidedančių Šiaulių dienų renginiai taip pat organizuoti privačiomis iniciatyvomis. Tai – geriausia iliustracija, koks naudingas miesto ir verslo bendradarbiavimas“, – tvirtino meras. Renginyje dalyvavo Seimo nariai, J. E. vyskupas Eugenijus Bartulis, Lietuvos pramonininkų prezidentas Robertas Dargis.

2019 m. rugsėjo 5 d. – Šiaulių miesto savivaldybės mero Padėkos vakare Šiaulių arenoje. Jo metu vyko Šiaulių miesto garbės piliečio inauguracija ir dviejų dalių šventinis koncertas.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba pritarė sprendimui suteikti Šiaulių miesto garbės piliečio vardą muzikos pedagogei, kanklininkei, kolektyvų vadovei ir dirigentei Reginai Vaišnorienei. Miesto meras A. Visockas naujai Garbės pilietei Šiaulių arenoje iškilmingame Padėkos vakare, stebint pilnutėlei salei šiauliečių, įteikė garbingas regalias. Gražūs sveikinimai buvo skirti pedagogei, Šiaulių talentų, perliukų ieškotojai, ugdytojai. Aš pats sveikindamas akcentavau vieną sakinį: „Tegul Šiauliuose netrūksta garbės“.

Regina Vaišnoriene – 42-oji Šiaulių miesto garbės pilietė.

Svetainės [siauliai.lt](http://www.siauliai.lt) nuotrauka. Prieiga per internetą: <http://www.siauliai.lt/lit/Tukstanciai-siaulieciu-dalyvavo-miesto-mero-padekos-vakare>.

2019 m. rugsėjo 5 d. – konferencijoje „Žemaitijos išlikimas Europoje“, kuri vyko Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje. Įdomius pranešimus skaitė istorikė, rašytoja Inga Baranauskienė ir istorikas, humanitarinių mokslų daktaras Tomas Baranauskas – „Durbės mūšis“, „Žemaitijos savivalda XIII–XV a.“, „Saulės mūšio pėdsakų paieška“; kalbininkas, humanitarinių mokslų daktaras doc. Juozas Pabrėža – „Žemaitiu kalbuos įvairuovė er raida“; Žemaičių kultūros draugijos pirmininkas, Žemaitijos bajorų vadas, muziejininkas Stasys Kasparavičius – „Paslaptingoji Žemaitija“.

Konferenciją vedė žemaitės tautiniu kostiumu pasipuošusi Silvija Baranauskienė, Šiaulių Gegužių progimnazijos direktorė, humanistinės pedagogikos puoselėtoja.

Šiauliuose gyvas žemaičių tapatybės jausmas. V. Ruškio nuotrauka.

2019 m. rugsėjo 6 d. – mokytojos, knygų leidėjos, Lietuvos karalienės Mortos premijos pradininkės Jadvygos Karinauskytės-Kauneckienės (1928–2017) autentiškų laišku knygos „Esu šalia: laišakai mylimajam...“ (2019) pristatyme. Šiaulių vyskupijos pastoraciniame centre susirinko tie, kurie pasiilgę spindėjimo vidine šviesa, tie, kurie tiki ištikimybe, meile, kurie nori, kad mūsų gyvenimuose būtų kuo daugiau supratingumo, jautrumo, skaidrumo, nuoširdumo.

Epistolinis žanras, kaip ir dienoraščių spausdinimas, visada sukelia abejonių, ar atėjo laikas juos publikuoti, ar tai ne per anksti daroma? Hubertas Smilgys tam ryžosi, nes jam gyventi, bendrauti, dirbti, kurti, leisti knygas su Jadvyga buvo laimė, atgaiva. Jų duetas simbolizavo nesibaigiančią „sielų bendrystę“, kuri mus moko gyventi šviesesniame, jaukesniame ir prasmingesniame pasaulyje. Skaitant jautrius tekstus, mane vis lydi Olitos Dautartaitės mintis, klausimas, priekaištas mums, gyviems, „kodėl taip būna, kad gražiausios ištarmės ne gyviems, o išėjusiems?“ (p. 114).

Į knygos pristatymą gausiai susirinkusius šiauliečius ir Kelmės krašto žmones sutelkė jautrūs pasisakiusiųjų žodžiai, H. Smilgio besąlygiškos meilės ištartys, jaunųjų atlikėjų muzika ir puikus kelmiškės Janinos Skeberdienės knygos ištraukų pristatymas.

Hubertas Smilgys jautriai kalbėjo apie savo sielos draugę. V. Kabailos nuotrauka.

2019 m. rugsėjo 7 d. – Latvijos, Estijos, Lietuvos draugaujančių miestų – Jelgavos (Latvija), Pernu (Estija) ir Šiaulių (Lietuva) – menininkų kūrybos parodos „Baltijos meno faktorius“ atidaryme Šiaulių dailės galerijoje.

Dailininkės Vitos Žabaruskaitės paroda „Linkuvos barokas ir kitos grožybės“

2019 m. rugsėjo 13 d. – charizmatiškosios Gegužių progimnazijos dailės pedagogės, tapytojos Vitos Žabaruskaitės parodos „Linkuvos barokas ir kitos grožybės“ atidaryme. Dailininkė Šiauliuose pristatė vasarą plenere sukurtus darbus iš mano gimtosios Žiemgalos – Linkuvos. Autorė parodoje naujai pažvelgė į Linkuvos deimantą – senąją bažnyčią, menančią XVI a.

Vita šia paroda pademonstravo, kad moka atsinaujinti, laužyti nusistovėjusius savo kūrybos stereotipus. Akivaizdi autorės kūrybinė paieška – koliažiniai darbai, kuriuose tapyba derinama su fotografijos fragmentais, taip sukurdami du kodus, kuriuos sieja trečiasis – negailima dažų liejimosi, ypač juodos spalvos. Tos dažų linijos iš viršaus į apačią tarsi sieja dabartį su praeitimi.

Vitos darbuose alsuoja barokinės bažnyčios istorija, prieškarinės Linkuvos žydų architektūra ir tradicinė mūsų krašto medinė architektūra.

Dailininkė savitai įprasminą kultūrinę atmintį, Lietuvos kultūros paveldą, kviečia suvokėją pamatyti tai, kas tikrovėje jau nebeatpažįstama, neatkoduojama ir neaktualizuojama.

V. Žabarauskaitės kūrinuose mąsliai atgimsta senoji Linkuva. N. Brazausko nuotrauka.

2019 m. rugsėjo 13 d. lankiausi Žaliūkių malūnininko sodyboje, kurioje rugsėjo 11–14 d. vyko medžio drožėjų pleneras „Žemaitiškas ličynas“. Užteko visko – ir drožybos pamokų, ir muzikos, ir kaukių meistrystės, ir Sauliaus Tamulio išmanumo, ir Alberto Martinaičio lėlių teatro pristatymo. Žiūrovams beliko vėpsoti, stebėtis ir džiaugtis talentingais žemaičiais, kuriems šįkart turavojo „Aušros“ muziejaus Etnografijos skyriaus vedėja Sigita Milvidienė.

*Žemaičių ličynos primena senus laikus ir gyvąją tradiciją.
N. Brazausko nuotrauka.*

2019 m. rugsėjo 20 d. dalyvavau Jono Prano Aleksos tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Valstybės vizijos raida XXI amžiuje: tautinis ir tarptautinis kontekstas“, vykusioje Šiaulių universiteto bibliotekoje. Konferencija skirta Lietuvos mokslininkų sąjungos veiklos 30-mečiui ir prof. Jono Prano Aleksos 140-osioms gimimo metinėms.

Konferencijos rengėjai – Šiaulių universiteto Regionų plėtros institutas ir Lietuvos mokslininkų sąjunga, kuriai šiuo metu vadovauja prof. Jonas Jasaitis.

Konferencijos dalyvius pasveikino LR Seimo narys Lauras Stacevičius, Šiaulių miesto meras Artūras Visockas, ŠU rektorius prof. Darius Šiaučiūnas, ŠU Regionų plėtros instituto direktorė dr. Lina Garšvienė, Sūduvos krašto mokslo akademijos prezidentas Valentinas Aleksa.

Prof. J. Jasaičiui, kuris prieš 30 metų stovėjo prie „Mokslo Lietuvos“ ištakų, o pastaruosius 5 metus vėl jai vadovauja, įteikiau LR Seimo Kultūros komiteto padėką už tai, kad profesorius reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos pažangos, tautos vertybių sklaidos ir visuomenės raidos. Lietuvos mokslininkų sąjungos pirmininkui padėkojau ir už akademinės bendruomenės telkimą, už 30-ąją leidybos jubiliejų mininčios „Mokslo Lietuvos“ atnaujinimą ir poleminius redaktoriaus komentarus.

Akademinė bendruomenė išskirtinai prof. J. Jasaičio pastangomis išsaugojo savo laikraštį (priešingai negu Lietuvos pedagogai), o leidinyje gebama derinti tautinį ir tarptautinį, akademinį kontekstus. Padėkoje palinkėta, kad profesorių lydėtų vienminčiai, kuriems svarbus tautos ir valstybės likimas.

Prof. J. Jasaitis (dešinėje) sulaukė pelnytų sveikinimų iš Šiaulių universiteto vadovų. Z. Ripinskio nuotrauka.

2019 m. rugsėjo 20 d. – istorinės atminties renginyje. Šiauliuose, Sukilėlių kalnelyje, buvo atidengtos Nepriklausomybės paminklo atminimo lentos, skirtos 1863–1864 metų sukilėliams.

Europos paveldo dienos primena mums, kad reikia pasirūpinti ir savo krašto, savo miesto istorija. Tai ir vyko Sukilėlių kalnelyje Šiauliuose, kur iniciatyvių, pilietiškų šiauliečių rūpesčiu (architektas D. Jakubauskas, „Aušros“ muziejaus direktorius R. Balza, verslininkas A. Klapatauskas ir kt.) Nepriklausomybės paminklui buvo grąžintos (naujai pagamintos) atminimo lentos su sukilėlių pavardėmis, kurios buvo pavogtos 2012 metais.

Renginio metu greta žymiojo architekto Karolio Reisono kūrinio, pašventinto 1935 m., plevėsavo ne tik Lietuvos ir Lenkijos, bet ir Europos paveldo dienas simbolizuojanti vėliava.

Šiauliuose puoselėjama istorinė atmintis. N. Brazausko nuotrauka.

2019 m. rugsėjo 22 d. – Šv. Mišiose Šiaulių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje. Po jų kartu su kolege Rima Baškiene pasveikinome kunigą Jordaną Urboną jo 60-mečio proga.

Pagarbos žodžiai ir sveikinimai jubiliejaus proga kunigui Jordanui Urbonui. S. Tumėno nuotrauka.

2019 m. rugsėjo 23 d. Šiauliuose kartu su miesto bendrapiliečiais žydais paminėjome Lietuvos žydų genocido dieną. Prie buvusio „Trakų“ geto vartų, vėliau prie „Kaukazo“ geto teritorijoje esančių senųjų žydų kapinių kalbėjome apie istorinę atmintį, apie tai, kad privalome pagaliau pasimokyti iš tragiškų klaidų, pražudžiusių tūkstančius mūsų valstybės piliečių žydų.

Mūsų pareiga ne kaltinti vieni kitus, o žiūrėti į priekį ir įamžinti žmones, kūrusius miestą. Mūsų pareiga, kad miesto laiptuose, sienose neliktų akmenų, suneštų iš žydų kapinių. Mūsų pareiga, kad Natanas, Leibas, Sara, Avromas, Samuelis, Jakovas, Josifas, Davidas, Mošė, Asia, Chajimas, Raisa, Ichakas būtų vadinami vardais, pavardėmis, o ne skaičiais, paprastai su dviem ar 3 nuliais gale. Juk tie tūkstančiai mokytojų, daktarų, inžinierių, prekybininkų, verslininkų, pramonininkų, menininkų kūrė mūsų valstybę.

P.S. Siūlau paskaityti savo padėjėjo dr. N. Brazausko straipsnį apie žydų senųjų kapinių situaciją, istoriją Šiauliuose (prieiga per internetą: <https://www.skrastas.lt/aktualijos/veliau-pretenzijos-nebus-priimamos-siauliu-zydu-senuju-kapiniu-likvidavimo-istorija>).

2019 m. rugsėjo 27 d. dalyvavau Šiaulių mokytojų pensininkų klubo „Šviesa“, kuriam vadovauja Zita Klimanskienė, organizuotame nuotaikingame renginyje, skirtame Žemaitijos metams paminėti. Žemaičių tarmė skambėjo konkurse „Žemaičių kultūros vitražai“ dalyvavusių Šiaulių, Šiaulių rajono, Pakruojo, Joniškio kolektyvų pasirodymuose. Autoritetinga komisija, kurią sudarė B.

Janonienė, J. Pabrėža, A. Kavaliauskienė, vertino ne tik dainas, bet ir skaitovų žemaitišką žodį. Lietuvos Respublikos Seimo padėką įteikiau Šiaulių mokytojų choro vadovui Juozui Šukiui, kuris vasarą paminėjo savo garbingą 80-metį. Renginį kūrybingai, šmaikščiai turavojo nenuilstanti vertėja, skaitovė, žemaitė Janina Tepliajeva.

*Renginyje netrūko dainų
ir geros nuotaikos.
S. Tumėno nuotrauka.*

2019 m. rugsėjo 28 d. – Šiaulių širdininkų klubo su nepailstančia vadove Genovaite Čekatauskiene priešakyje organizuotame Pasaulinės širdies dienos renginyje, kurį puošė daugybė chorų, dainų ir prasmingų, viltingų žodžių, kad širdžiai geriausias vaistas – ne chemija, o bendrystė, optimizmas, daina, padrąsinantis kūrybai meninis žodis.

Sveikindamas kalbėjau apie tai, kad toks jau mūsų gyvenimas – jame ir išsiplėtusios širdys, ir kietos, ir piktos, ir tvirtos, o yra žmonių, kurie yra ir beširdžiai... Deja, taip. Šįkart galėjau pasidžiaugti ir dėl to, kad ministro A. Verygos inicijuoti sprendimai pasiekė mūsų gyvenimus – dauguma širdžiai reikalingų vaistų kompensuojami 100 procentų, tai jau tapo norma, žmonės nelabai apie tai kalba.

Smagu, kad stiprėja ir Šiaulių ligoninės Širdies ir kraujagyslių centras, kad pacientams, ištikus širdies bėdoms, nebereikia važiuoti į Vilnių ar Kauną. Iš gausiai susirinkusių į renginį akių mačiau, kaip jiems svarbu, kad atmintiną datą minėjo ir Šiaulių ŠKC vadovė Nora Kupstytė-Krištaponė. Dar maloniau mums buvo iš jos lūpų išgirsti, kad ji jau beveik prisijaukino Šiaulius ir čia, tikėkimės, liks dirbti.

2019 m. rugsėjo 29 d. – Šiaulių „Bočių“ surengtame prasmingame renginyje. „Bočiai“, vadovaujami Beno Jokubausko, sukviėtė gausų būrį bendraminčių iš Pakruojo, Skuodo, Žagarės, kurie savo dainomis, muzika patvirtino renginio pavadinime parašytus žodžius – „Mūsų metai – mūsų turtas“. Pasveikinome bočius, palinkėjome jiems ir toliau perteikti savo gyvenimo patirtį jaunimui, bendrauti ir bendradarbiauti. Tarptautinei pagyvenusių žmonių dienai skirtas koncertas buvo šiltas, jausmus ir, žinoma, labai reikalingas.

ŠIAULIŲ REGIONAS

2019 m. rugpjūčio 10 d. – dalyvavau Kurtuvėnų plenero „Vietos dvasia ir vietos matymas“ uždaryme ir parodos atidaryme.

Rugpjūčio 5–10 d. Kurtuvėnuose ir Kurtuvėnų regioniniame parke vyko Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjungos (LKAS) su Kurtuvėnų regioninio parko direkcija ir su kitais partneriais organizuotas tapybos, fotografijos ir kraštovaizdžio architektūros pleneras. Kaip teigė vienas iš plenero iniciatorių Darius Ramančionis, dalyvius traukia ir vilioja Žemaičių aukštumos rytinės pašlaitės kraštovaizdis, kupinas gamtos ir kultūros vertybių – mitologinių riedulių, piliakalnių, dvarų sodybų, senolių medžių – gamtos paminklų, išpūdingų reljefo formų, šaltinių, technikos ir architektūros paminklų.

Kraštovaizdžio architektų ir dailininkų tarpdalykinis kūrybinis bendradarbiavimas, prasidėjęs dar 2005 m., tęsiasi keliolika metų bendruose pleneruose Užutrakio, Lentvario, Palangos, Taujėnų, Rietavo, Rokiškio, netgi Prancūzijos Tureno regiono istoriniuose parkuose ir urbanistiniuose ansambliuose. Plenero dalyviai susitinka ir diskutuoja su Kurtuvėnų regioninio parko direkcijos, miestelio ir parapijos bendruomenės atstovais. Dalyviai ieško naujų prieigų prie Kurtuvos slėnio vandens telkinių galimybių. Šiaulietis kraštovaizdžio architektas Karolis Grušas ir jo kolegos plenere pratęsė Bubių Zubovo miško parko tvarkymo projektines įžvalgas. Tapybos drobėse ir piešiniuose dailininkai fiksavo pagaulias vietos spalvas ir nuotaikas.

Plenere sukurti tapybos darbai, fotografijos, piešiniai, architektūriniai eskizai buvo eksponuoti Kurtuvėnų regioninio parko ekspozicijų erdvėje – dvaro svirno antrojo aukšto šoninėje salėje.

*Su Dariumi Ramančioniu
(kairėje) apžiūrime
Kurtuvėnų regioninio parko
įrengtą ekspoziciją.
S. Tumėno nuotrauka.*

Prisimintas Žiemgalos sietuvų vaikas Kazimieras Kalibatas

2019 m. rugpjūčio 14 d. Pakruojo sinagogoje dalyvavau savo ilgamečio bičiulio, žiemgalio, buvusio Žiemgalos draugijos prezidento, Žiemgalos sietuvų vaiko, etnografinių ansamblių Lietuvoje įkūrėjo (pats įkūrė gūdžiu sovietmečiu per 20 etnografinių ansamblių), muzikos pedagogo,

violončelininko Kazimiero Kalibato atminimo vakare, kuriame buvo pristatytas pakruojiečio Romo Urbo dokumentinis filmas „Kazimieras Kalibatas: gyvenimo istorija“.

Filme atsivėrė pri(si)minimų erdvės su krašto etnografų E. Genienės, S. Lovčikaitės pasakojimais apie tai, kaip Kazimieras talkino Žiemgaloje po 1990-ųjų besikuriantiems etnografiniams ansambliams. O svarbiausia filmo medžiaga – paties Kazimiero autentiškos ištartys apie savo kraštą, apie ansamblių kūrimą ir jų kelią.

Renginio metu įteikiau LR Seimo Kultūros komiteto padėką Romui Urbui, mūsų dienų baltajam metraštininkui. Filmo pristatymas paliudijo, kad istorinis naratyvas yra įvairus: sakytinis, rašytinis, šįkart – dokumentika, užfiksuota juostoje. Pagarba Pakruojo krašto žmonėms.

*Didelis būrys Pakruojo krašto šviesuolių prisiminė Žiemgalos ažuolą Kazimierą Kalibatą.
S. Tumėno nuotrauka.*

2019 m. rugpjūčio 17 d. – Janelionių kaimo ir jo žmonių paminėjimo renginiuose. Pakruojo r. Pašvitinyje (Šv. Mišios aukotos Šv. Trejybės bažnyčioje), Pelaniškių kaimo salėje ir prie paminklinio akmens, kuris įamžina išnykusį Janelionių kaimą, vyko prasmingi renginiai, subūrę čia gyvenusius ar tebegyvenančius žiemgalius. Vyko knygos „Janelioniai“ (2019) sutiktuvės.

Gausiai iliustruotą fotografijomis leidinį, kuriame aprašomi, primenami Janelionių kaimo sodybų šeiminkai, čia gyvenusios šeimos (Beleckų, Zuokų, Diliūnų, Lopetų, Martinaičių, Norvaišų, Kurlių ir kt.), pristatė knygos sudarytoja Juzefa Kurlytė-Šachova, atlikusi milžinišką darbą. Juk į

vieną leidinį reikėjo atrinkti ne tik medžiagą apie žmones, bet ir kaimo valgymo papročius ir etiketą; kaime vyravusią buitį; gyventojų amatus, pomėgius.

Padėkojau dimisijos pulkininkui leitenantui, Žiemgalos draugijos tarybos nariui Algirdui Diliūnui, kad savo veikla žarsto krašto istorinės atminties kibirkštis, organizuoja prasmingas veiklas, fiksuoja ir įtvirtina gimtųjų vietų atmintį rašytiniuose tekstuose spaudoje, knygose.

Prasmingai įamžintas Janelionių kaimo atminimas. T. Eljošiaus nuotrauka.

2019 m. rugpjūčio 24 d. – Pakruojo miesto šventėje „Pakruojis kampelis širdžiai brangus!“, kuri šiemet buvo dar išpūdingesnė, išimintinesnė. Vien ką reiškė šventinė eisena, kurioje savo kūrybą, sumanymus demonstravo net 36 rajono įstaigos, organizacijos, bendruomenės, kolektyvai. Visi jie rodė išmonę, meilę, šilumą savo širdžiai mielam kampeliui. Šventėje dalyvavo daug užsienio delegacijų, pakruojiečių draugų politikų, kultūrininkų, verslininkų, o daugeliui renginių išmoningai vadovavo kraštiečiai iš Bardiškių aktorius Severinas Norgaila. Šventė parodė, kad Pakruojis turi gražią dabartį ir ateitį.

2019 m. rugsėjo 5 d. – Jono Ivanausko knygos „Įprastu ritmu“ (2019) sutiktuvėse Joniškio rajono Jono Avyžiaus viešojoje bibliotekoje. Knygos pavadinimas atspindi Jono esybę: krebždenti kasdien plunksna ir žodžiu ar vaizdu kurti Žiemgalos gyvenimo epą, neįmantrų, rupų, vyrišką, nenugludintą, be „aukštosios“ poezijos vingrybių, bet nuoširdų ir tikslingą.

Jonui, kilusiam iš Maldenių kaimo greta Joniškio, svarbiausia, kad būtų išsaugota žiemgališkoji tapatybė. Apie tai kalbėjo ne vienas sutiktuvių dalyvis, ypač tiksliai apie Jono kūrybą ir krašto tapatumo paieškas jo kūryboje kalbėjo Joniškio kultūros centro direktorės pavaduotoja kultūrinei veiklai, literatūrologė Ilona Osipova.

Smagu buvo matyti sausakimšą bibliotekos erdvę. Tai rodo, kad Jonišio bendruomenė, literatai, dalyvavę svečiai (tarp jų ir klebonas, dekanas E. Semaška) gerbia, vertina Joną, tą krašto „poezijos stumbrą“, kuris ne tik savo įvairiapuse kūryba, bet ir savo išpūdinga, išimenantčia povyza tai liudija. Palinkėjau sėkmės Jonui, keliaujančiam po Šiaurės Lietuvos erdves, ištrūkstančiam kasmet į Tolminkiemį ar pas lietuvius Didžiojoje Britanijoje priminti jiems, kad reiktų jau grįžti iš ten į savo kraštą. O aš dar priminsiu savo sūnaus Stasio linkėjimo žodžius, kad Jonas dar nepradėjo rašyti tarmiškai – reikia.

*Jonas Ivanauskas – Žiemgalos tapatybės puoselėtojas.
S. S. Tumėno nuotrauka.*

RINKĖJAI

Vykdydamas Seimo nario pareigas ir tesėdamas duotus pažadus, priimu rinkėjus pirmadieniais nuo 10 val. iki 12 val. Seimo nario biure Šiauliuose, Aušros al. 15, I aukšte. Išankstinė registracija: mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt arba mob. 8 612 03 532 el. p.: tautvydas.elijosius@lrs.lt. Mano padėjėjai Jus užregistruos, o aš galėsiu Jus priimti ir išklausti.

Jeigu pageidaujate kreiptis į mane asmeniškai, tai galite padaryti: tel. (8 5) 239 6615 (mano kabinetas Vilniuje), mob. 8 668 42 143, el. p. Stasys.Tumenas@lrs.lt.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 ir 107 straipsnių pakeitimo įstatymas

Plėsdamas Jūsų teisinį žinojimą, šįkart siūlau atkreipti dėmesį į 2019 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusį „Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 ir 107 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2004“, reglamentuojantį kiekvieno asmens teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodytų aktų, kreipimosi teisinės sąlygas ir tvarką. (visas įstatymas prieigoje per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/786eb162508a11e98bc2ba0c0453c004?jfwid=-q4aj6ep1u>).

REKOMENDACIJA

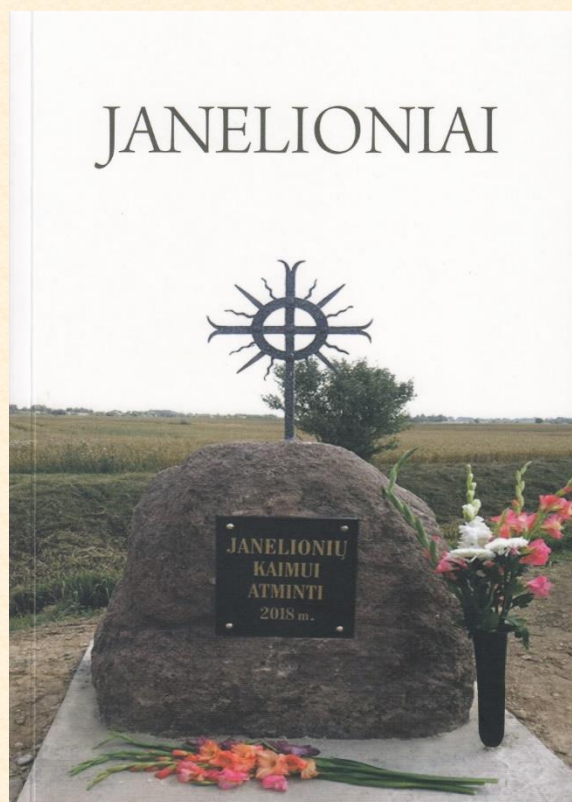
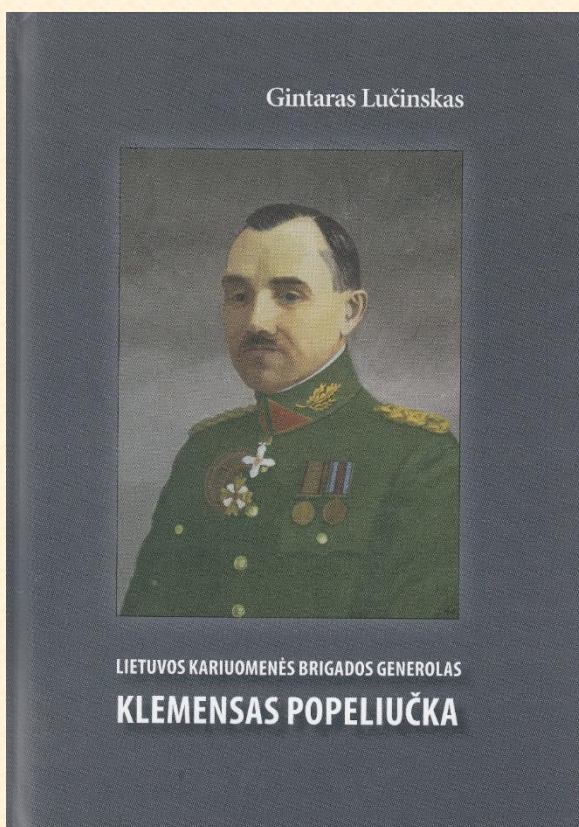
Rekomenduoju Jums perskaityti Gintaro Lučinsko knygą „Lietuvos kariuomenės brigados generolas Klemensas Popeliučka: istorijos apybraiža“, Alytus: Gintarinė svajonė, 2015.

Taip pat Jums rekomenduoju knygą „Janelioniai“, sudarė Juzefa Kurlytė-Šachova, Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė, 2019.

Kodėl verta praplėsti savo akiratį

Istorinėje apybraižoje supažindinama su Nepriklausomos Lietuvos karininko, ilgamečio Lietuvos kariuomenės Karo technikos viršininko, brigados generolo Klemenso Popeliučkos (1892–1948) gyvenimu, tarnyba kariuomenėje, šeima, visuomenine veikla, atminimo įamžinimu. Prieš skaitytoją skleidžiasi sudėtingas (ir tragiškas) Lietuvos kariuomenės, tautos ir valstybės likimas pirmoje XX a. pusėje. Knygoje esama atsiminimų fragmentų, istorinių nuotraukų, kurios apybraižai suteikia vertės ir kurios žadina istorinę atmintį. „Daug svarbių ir įdomių paliudijimų Lietuvos istorijai Klemensas Popeliučka nusinešė į amžinybę, nes buvo kuklus, nemėgo reklamuotis“ (Gintaras Lučinskas).

Knyga „Janelioniai“ – tai rašytinis paminklas išnykusiam Janelionių kaimui, kurio istorija ir pristatoma leidinyje. Asmenų, šeimų ir sodybų istorijos sukuria Janelionių kaimo mikroistoriją, kurią skirtingai biogramose konstruoja įvairių kartų Janelionių kaimo gyventojai. Jų gyvenimo naratyvai apima ne tik biografijas, šeimos atmintis, bet ir XX a. lietuvių patirtis, kurias nesunkiai atpažins ir kitų Lietuvos kraštų gyventojai. Knygoje daug fotografijų, esama archyvinių, atminties relikvų, pieštų sodybų piešinių, pateikiamas Janelionių kaimo planas nuo 1930 m. iki 1970 metų. „Mes labai norėjome įamžinti šį žemės kampelį, kad kiekvienas eidamas ar važiuodamas iš Linkuvos per Rimkūnus į Pašvitinį, sustotų ir pamatytų, kad čia buvo kaimas, kuriame gyveno žmonės maždaug nuo XVI amžiaus vidurio“ (Juzefa Kurlytė-Šachova).

ŠIAULIŲ ATMINTINOS DATOS

Ką mums rugsėjo, spalio mėnesiais primena kalendorius

1 d. – 40 metų, kai 1979 m. atidaryta Beržyno vidurinė mokykla (dabar „Romuvos“ gimnazija).

1 d. – 25 metai, kai 1994 m. atidaryta Gytarių progimnazija.

2 d. – 65 metai, kai 1954 m. Mažeikiuose gimė poetė, prozininkė, vertėja **Violeta Šoblinskaitė-Aleksa**. 1977–1986 m. dirbo Šiaulių miesto laikraštyje „Raudonoji vėliava“.

2 d. – 45 metai, kai 1974 m. atidarytas J. Janonio gimnazijos priestatas.

3 d. – 70 metų, kai 1949 m. Kaune gimė dailininkė tekstilininkė, pedagogė doc. **Salvinija Anikinienė**. Nuo 1975 m. dirbo Šiaulių universitete.

4 d. – 140 metų, kai 1879 m. Šiauliuose gimė inžinierius, valstybės bei visuomenės veikėjas **Benediktas Tomaševičius**. 1899 m. baigė Šiaulių gimnaziją. Mirė 1942 m. Sibire (Rusija).

4 d. – 90 metų, kai 1929 m. Bostone (JAV) gimė kalbininkas, pedagogas prof. habil. dr. **Juozas Jurkėnas**. 1959 m. baigė Šiaulių pedagoginį institutą. 1964–1983 m. dėstė šioje aukštojoje mokykloje.

5 d. – 160 metų, kai 1859 m. Lapkasiuose (Šiaulių r.) gimė socialdemokratų partijos veikėjas, revoliucionierius, lietuviško sąjūdžio dalyvis **Liudvikas Janavičius**. 1869–1876 m. mokėsi Šiaulių gimnazijoje. Mirė 1902 m. Jakutske (Rusija).

5 d. – 60 metų, kai 1959 m. Dūkšte (Ignalinos r.) gimė teatro aktorė **Lina Bocytė**. Nuo 1981 m. dirba Valstybiniame Šiaulių dramos teatre.

6 d. – 5 metai, kai 2014 m. Šiauliuose atidarytas Angelo muziejus. Jo įkūrėjas – **Rytis Milkintas**.

8 d. – 150 metų, kai 1869 m. Varkaliuose (Raseinių r.) gimė teisininkas, visuomenės bei kultūros veikėjas **Stasys Lukauskis**. Nuo 1899 m. gyveno ir dirbo Šiauliuose. 1925 m. čia ir mirė. Jo vardu pavadinta viena miesto gatvė.

8 d. – 81 metai, kai 1939 m. Šiauliuose atidaryta Autobusų stotis.

13 d. – 85 metai, kai 1934 m. Rokiškyje gimė archeologė habil. dr. **Laima Vaitkunskienė**. 1956–1957 m. dirbo Šiaulių „Aušros“ muziejuje.

18 d. – 105 metai, kai 1914 m. vyko miesto įstaigų evakuacija dėl prasidėjusio Pirmojo pasaulinio karo.

18 d. – 80 metų, kai 1939 m. Aušros alėjoje pastatyti pašto rūmai.

19 d. – 105 metai, kai Čikagoje (JAV) gimė kunigas misionierius, spaudos darbuotojas **Romanas Klumbis**. Kurį laiką kunigavo Šiauliuose, 1943 m. gelbėjo miesto žydus. Mirė 1991 m. Phoenixe (JAV).

19 d. – 70 metų, kai 1949 m. Šiauliuose gimė muzikė, pedagogė **Laima Rudėnienė**. Nuo 1973 m. dirbo Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų mokykloje. Mirė 2012 m. Šiauliuose.

21 d. – 115 metų, kai 1904 m. Ufoje (Rusija) gimė dailininkas tapytojas **Edvardas Ganusauskas**. 1939–1956 m. dirbo dekoratoriumi Šiaulių dramos teatre. Mirė 1979 m.

22 d. – 783 metai, kai 1236 m. Šiauliai pirmą kartą paminėti istoriniuose šaltiniuose. Ta data – Šiaulių gimtadienis. Nuo 1989 m. ši šventė vadinama „Šiaulių diena“.

23 d. – 110 metų, kai 1909 m. Linkuvoje (Pakruojo r.) gimė poetas, literatūros tyrinėtojas, vertėjas dr. **Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis**. 1937–1944 m. mokytojavo Šiaulių berniukų gimnazijoje. Mirė 2006 m. Čikagoje (JAV).

23 d. – 85 metai, kai 1934 m. „Aušros“ muziejuje atidaryta Senovės knygos paroda.

23 d. – 70 metų, kai 1949 m. Marijampolėje gimė architektas **Algimantas Černiauskas**. Nuo 1973 m. gyvena ir dirba Šiauliuose.

26 d. – 105 metai, kai 1914 m. Gruzdžiuose (Šiaulių r.) gimė rašytojas prozininkas **Marius Katiliškis**. Kurį laiką gyveno ir Šiauliuose. Mirė 1980 m. Čikagoje (JAV).

26 d. – 75 metai, kai 1944 m. įvyko Šiaulių mokytojų konferencija.

26 d. – 25 metai, kai 1994 m. Šiauliuose atidaryta užėiga „Juonė pastogė“.

28 d. – 105 metai, kai 1914 m. Mackonyse (Anykščių r.) gimė teatro aktorius **Kazimieras Simaška**. 1939–1950 m. dirbo Šiaulių dramos teatre. Mirė 1965 m. Vilniuje.

29 d. – 155 metai, kai 1864 m. Nemunėlio Radviliškyje (Biržų r.) gimė gydytojas okulistas dr. **Jonas Cumftas**. 1894–1918 m. gyveno ir dirbo Šiauliuose, čia turėjo akių ligoninę. Mirė 1929 m. Vilniuje.

29 d. – 140 metų, kai 1879 m. Kalpokuose (Pakruojo r.) gimė akušerė, literatė, visuomenės veikėja **Stasė Skipitienė**. 1904–1912 m. dirbo Šiauliuose. Dalyvavo „Varpo“ draugijos veikloje. Mirė 1943 m. Ust Lochčime (Komija).

30 d. – 100 metų, kai 1919 m. Šiaulius okupavo bermontininkai.

Šaltinis: „2019 metų Šiaulių atmintinų datų kalendorius“ (prieiga per internetą: <http://savb.lt/lt/krastieciai/virtualios-parodos/siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/2019-metu-siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/rugsejis/>).

***

Spalio mėnuo

1 d. – 85 metai, kai 1934 m. Šiauliuose atidaryta vidurinė prekybos mokykla.

3 d. – 75 metai, kai 1944 m. Šiauliuose įkurta Kurčiųjų draugija.

4 d. – 75 metai, kai 1944 m. pradėjo veikti atstatyta alaus darykla „Gubernija“.

5 d. – 90 metų, kai 1929 m. Panevėžyje gimė istorikė prof. habil. dr. **Leokadija Petkevičienė**. 1952 m. baigė Šiaulių mokytojų seminariją ir iki 1953 m. mokytojavo Šiauliuose.

7 d. – 90 metų, kai 1929 m. Šiauliuose gimė matematikas prof. dr. **Vytenis Kabaila**. 1947 m. baigė Šiaulių berniukų gimnaziją. Mirė 1992 m. Vilniuje.

7 d. – 85 metai, kai 1934 m. Šiauliuose gimė operos dainininkė **Laimutė Stepaitienė**. Nuo 1949 m. gyvena JAV.

8 d. – 385 metai, kai 1634 m. iškilmingai pašventinta Šiaulių bažnyčia ir jai suteiktas šv. Petro ir Povilo vardas.

8 d. – 85 metai, kai 1934 m. atidarytas Šiaulių prekybos institutas (veikė iki 1944 m.).

8 d. – 70 metų, kai 1949 m. Šiauliuose gimė pedagogė, mokytoja ekspertė, politikė **Zina Žuklijienė**. Nuo 1972 m. dirba Šiauliuose, 2002–2015 m. – S. Šalkausko vidurinės mokyklos direktorė.

10 d. – 115 metų, kai 1904 m. Pagilaičiuose (Plungės r.) gimė dailininkas, scenografas **Liudas Ruikys**. 1931–1932 m. dirbo scenografu Šiaulių dramos teatre. Mirė 1987 m. Kaune.

10 d. – 100 metų, kai 1919 m. Šiauliams suteiktos apskrities miesto teisės.

11 d. – 170 metų, kai 1849 m. Joniškyje gimė gydytojas, visuomenės veikėjas **Julijonas Šalkauskis**. Nuo 1891 m. gyveno Šiauliuose. 1905–1918 m. buvo Šiaulių miesto burmistras. Ilgą laiką Šiauliuose dirbo sanitarijos gydytoju. Mirė 1933 m. Šiauliuose.

11 d. – 75 metai, kai 1944 m. išėjo pirmasis pokarinis laikraščio „Raudonoji vėliava“ numeris.

11 d. – 45 metai, kai 1974 m. Šiauliuose atidaryti Projektavimo rūmai.

12 d. – 90 metų, kai 1929 m. Šiauliuose gimė dailininkė tapytoja **Aldona Molnikaitė**. Mirė 1998 m. Vilniuje.

13 d. – 30 metų, kai 1989 m. pradėjo veiklą „Saulės“ radijas.

14 d. – 75 metai, kai 1944 m. pradėjo veikti Rėkyvos-Bačiūnų elektrinė.

16 d. – 100 metų, kai 1919 m. Šilalėje gimė gydytojas reumatologas prof. habil. dr. **Pranciškus Erelis**. 1958–1963 m. dirbo Šiaulių ligoninėje. Mirė 2008 m. Vilniuje.

16 d. – 70 metų, kai 1949 m. gimė gydytoja pediatrė, „Metų šiaulietė“ (2009) **Liuda Gražina Bekerienė**. Nuo 1975 m. dirba Šiauliuose.

16 d. – 30 metų, kai 1989 m. Šiauliuose įkurta „Varpų“ almanacho redakcija.

17 d. – 70 metų, kai 1949 m. prie Šiaulių dramos teatro prijungtas Žemaičių (Telšių) dramos teatras.

18 d. – 110 metų, kai 1909 m. Pašvitinyje (Pakruojo r.) gimė literatūros istorikas, kritikas, poetas, vertėjas, visuomenės veikėjas akad. prof. **Kostas Korsakas**. 1925–1928 m. mokėsi Šiaulių berniukų gimnazijoje. Mirė 1986 m. Vilniuje. Jo vardu pavadinta viena Šiaulių gatvė.

19 d. – 55 metai, kai 1964 m. Šiauliuose gimė fotomenininkas, žurnalistas **Rolandas Parafinavičius**.

20 d. – 75 metai, kai 1944 m. Šiluvoje (Raseinių r.) gimė pedagogė, sporto meistrė prof. habil. dr. **Eugenija Adaškevičienė**. 1966 m. baigė Šiaulių pedagoginį institutą. 1966–1976 m. dėstė šioje aukštojoje mokykloje.

21 d. – 130 metų, kai 1889 m. Puodžiūnuose (Kupiškio r.) gimė pedagogas, vadovėlių autorius, kultūros ir visuomenės veikėjas **Jonas Murka**. 1918–1945 m. dirbo Šiaulių gimnazijoje ir Mokytojų seminarijoje. Mirė 1945 m. Šiauliuose.

21 d. – 75 metai, kai 1944 m. Semipalatinske (Kazachija) gimė teatro režisierė **Natalija Ogaj Ramer**. Baigė Šiaulių 3-ąją vidurinę mokyklą. 1968–1973 m. buvo Šiaulių dramos teatro režisierė. Gyvena JAV.

22 d. – 65 metai, kai 1954 m. Emiliavoje (Šakių r.) gimė teatro, kino ir televizijos režisierius, scenaristas **Juozas Javaitis**. 1983–1985 m. dirbo Šiaulių dramos teatre.

23 d. – 95 metai, kai 1924 m. Laičiuose (Ukmergės r.) gimė teatro aktorius **Vaclovas Tamašauskas**. 1947–2003 m. dirbo Šiaulių dramos teatre. Mirė 2008 m. Šiauliuose.

25 d. – 95 metai, kai 1924 m. Kaune gimė geografas dr. **Vytautas Lastas**. 1950–1954 m. dirbo Šiaulių pedagoginiame institute, buvo katedros vedėjas, prorektorius. Paskelbė darbų Šiaulių istorijos, ūkio klausimais.

26 d. – 90 metų, kai 1929 m. Šiauliuose gimė dailininkė **Jadvyga Laurinavičiūtė-Nasvytienė**. 1948 m. baigė Šiaulių mergaičių gimnaziją. Mirė 2013 m.

28 d. – 165 metai, kai 1854 m. Šiauliuose mirė kunigas, blaivybės propaguotojas **Ignacas Šachas**. Gimė 1796 metais. Buvo ilgametis Šiaulių šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonas. Palaidotas senosiose miesto kapinėse. Sakoma, kad jo kapas – stebuklinga vieta.

30 d. – 165 metai, kai 1854 m. Pailiuose (Joniškio r.) gimė rašytojas, publicistas, kunigas, visuomenės veikėjas **Aleksandras Burba**. 1983 m. mokėsi Šiauliuose. Mirė 1898 m. Plimute (JAV).

31 d. – 115 metų, kai 1904 m. Šiauliuose suvaidintas pirmasis viešas lietuviškas spektaklis Keturakio komedija „Amerika pirtyje“. Šiam įvykiui paminėti, ant miesto savivaldybės pastato atidengta memorialinė lenta.

31 d. – 80 metų, kai 1939 m. Virtukuose (Kelmės r.) gimė pedagogė, kraštotyrininkė, Mikelio prizo laureatė **Jadvyga Urbonienė**. Nuo 1963 m. gyvena ir dirba Šiauliuose.

Šaltinis: „2019 metų Šiaulių atmintinų datų kalendorius“ (prieiga per internetą: <http://savb.lt/lt/krastieciai/virtualios-parodos/siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/2019-metu-siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/spalis/>).

2019 METŲ MAŽOJI LIETUVOS KULTŪROS SOSTINĖ: NEMĖŽIS

Nemėžis, kaimas Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje, 3 km į pietryčius nuo Vilniaus; seniūnijos centras. 2498 gyventojai (2011 m. čia gyveno apie 120 totorių). Nemėžis yra Pavilnių regioniniame parke. Per Nemėžį teka Nemėža (Rudaminos intakas). Pro Nemėžį eina Vilniaus–Minsko (Baltarusija) plentas. Koplyčia-bažnyčia (pastatyta 2008 m.). Mečetė (pastatyta 1909 m.; Nemėžis – musulmonų dvasinis centras). Paštas, ambulatorija, gimnazija (1949–53 m. pradinė, 1953–1970 m. septynmetė, aštuonmetė; lietuvių, lenkų, rusų kalbomis), lopšelis-darželis, biblioteka (1950 m.). Šiuo metu veikia Nemėžio šv. Rapolo Kalinausko gimnazija. Senovinės totorių kapinės. M. Tiškevičiaus dvaro rūmai, žirgynas. 1826–32 m. Nemėžyje gyveno ir dirbo astronomas P. Slavinskis.

1397 m. Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas Didysis Nemėžyje įkurdino totorius. Jie saugojo Vilniaus prieigas ir vertėsi daržininkyste. 14–15 a. čia stovėjo pilis. Nuo 1503 m. minimas Nemėžio valsčius. 16 a. įsikūrė dvaras, jį valdė Radvilos, Sapiegos, Chodkevičiai, Oginskiai ir Tiškevičiai. Per 1655–1660 m. Šiaurės karą Abiejų Tautų Respublika Nemėžyje pasirašė sutartį su Rusija prieš Švediją. 1684 m. pastatyta mečetė. Per 1794 m. ir 1863–1864 m. sukilimus čia telkėsi sukilėliai. 19 a. I pusėje Nemėžyje vykdavo slapti filaretų draugijos susirinkimai. 19 a. viduryje pastatyti dabartiniai dvaro rūmai. 1940–41 m. ir 1944–53 m. sovietų valdžia ištrėmė 17 Nemėžio gyventojų. Sovietų okupacijos metais Nemėžis buvo apylinkės ir Naujo gyvenimo kolūkio centras. 20 a. pertvarkant Vilniaus–Minsko plentą, sunaikinta dalis dvaro komplekso. 2016 m. patvirtintas Nemėžio herbas.

Nemėžis – tai viena iš nedaugelio Lietuvoje esančių gyvenviečių, kur gyvena kelios dešimtys musulmonų tikėjimą išpažįstančių totorių. Jų tradicijos ir papročiai išlikę iki šiol, jų bendruomenė yra labai vieninga ir draugiška.

Nemėžio pavadinimas žinomas dar nuo Vytauto Didžiojo laikų. Čia jis, kaip minėta, 1397 m. apgyvendino totorius, kurių palikuonys gyvena ir dabar. Spėjama, kad 1686 m. Nemėžio dvare pasirašyta Nemėžio sutartis, pagal kurią Žečpospolita ir Rusija įsipareigojo bendrai kovoti prieš Švediją.

1684 m. Nemėžio totoriai tarnavo Lietuvos kariuomenės pulkuose, kovojusiuose prieš turkus. XIV a. Nemėžyje jau buvo kunigaikščių rūmai – Vytauto Didžiojo ir jo žmonos Julijonos vasaros rezidencija. Čia Julijona ir mirė. XIV a. Nemėžis minimas kaip valsčius.

XVIII amžiuje Nemėžį valdė ir čia gyveno bajorai Sapiegos. 1828 m. iš Sapiegų Nemėžį perėmė grafas Benediktas Tiškevičius, buvęs Kauno gubernijos maršalka. Manoma, kad apie 1840–1856 metus grafas pastatė vėlyvojo klasicizmo stiliaus rūmus ir kitus su jais kompoziciškai susijusius pastatus.

1823–1832 m. Nemėžyje gyveno ir dirbo Vilniaus universiteto Astronomijos observatorijos direktorius prof. Petras Slavinskis (Piotr Sławiński) (1795–1881). Pas jį dažnai svečiuodavosi astronomas ir matematikas J. Sniadeckis, botanikas St. Judzilas, garsus architektas K. Podčasinskis ir kt.

Nemėžyje yra du valstybės saugomi kultūros paminklai: dvaro rūmai ir totorių mečetė.

Nemėžio dvaro sodyba yra už vieno kilometro nuo Nemėžio gyvenvietės. Ansamblio branduolį sudaro rūmai, žirgynas ir oficina, apstatyta apie stačiakampį reprezentacinį kiemą, kurį supo dar ir mūro tvora. Kiek atokiau stovi medinis svirnas. 1828 m. dvarą nusipirko Mykolas Tiškevičius, kuris ir buvo iki šiol išlikusių statinių iniciatorius (1840–1856). Dvaro rūmai yra sodybos centre. Jie pastatyti 1836 metais. 1992 m. Nemėžio dvaro sodybos fragmentų kompleksas įtrauktas į Lietuvos

Respublikos kultūros paminklų sąrašą kaip regioninės reikšmės archeologinis, architektūrinis, istorinis, kraštovaizdžio ir želdinių paminklas.

Nemėžio totorių mečetė pastatyta 1909 m. pagal inžinieriaus A. Sonino projektą. Ji yra medinė, stačiakampio plano, keturšlaičiu skardiniu stogu. Mekos pusėje yra priestatas. Stogo viršuje yra nedidelis minareto bokštelis. Nemėžio kaimo totorių kapinių mečetė įtraukta į Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąrašą kaip vietinės reikšmės architektūrinis ir sakralinis paminklas.

Pirmoji totorių šventykla buvo pastatyta 1684 m. S. Kričinskis nurodo, kad 1684 m. Romanas Davidovičius Nemėžio mečetei testamentu užrašė žemės valdas. Daugumos tyrinėtojų nuomone, 1909 m. mečetė sudegė, tačiau T. Bairašauskaitė teigia, kad tai įvyko dar 1907 m. Neabejojama, kad musulmonų šventykla atstatyta 1909 m. pagal inžinieriaus A. Sonino projektą, kurį koregavo ir vykdė Nemėžio totorius Aleksandras Kričinskis. Mečetę statė meistras Macejus Konarskis, o atstatymo darbus rėmė ir finansavo Nemėžio totorius Iliasevičius.

Sovietmečiu 1960–1968 m. mečetė, kaip ir daugelis kitų, buvo uždaryta ir paversta grūdų sandėliu, o po metų – etnografijos muziejumi.

1970 m. per gaisrą sudegė ant stogo buvęs aštuonkampio plano bokštelis su svogūno formos šalmu, simbolizavęs minaretą, ir pagrindinio fasado Vakarų pusės lango dekoras. Bokšteliu vietoje pastatytas metalinis stiebas.

Totorių bendruomenei šventovė grąžinta 1978 metais.

Nemėžio k. totorių kapinių mečetė. Nuotrauka iš „Nemėžio totorių“ svetainės internete:

<https://www.facebook.com/nemzttatar/photos/rpp.360796611068189/656005031547344/?type=3&heater>.

Nemėžyje yra dvi kapinės. Šalia mečetės – senosios totorių kapinės, iš dalies veikiančios iki šiol, ir kapinės Nemėžio gyvenvietės pakraštyje. Čia broliškuose kapuose palaidota 300 tarybinių

karių, žuvusių 1941–1943 m. karo belaisvių stovykloje Daržininkų (Ogorodnikų) kaime. 1964 m. šioms aukoms atminti buvo pastatyta masyvi memorialinė siena.

Nemėžyje veikia Vilniaus rajono Centrinės bibliotekos filialas. Biblioteka įkurta 1951 metais. Ypatingas dėmesys bibliotekoje skiriamas kraštotyriniam darbui.

Nuo 1962 iki 2010 metų bibliotekoje dirbo Elena Gaidamavičienė, kuri yra parašiusi daugiau kaip 10 kraštotyros darbų. Keletas iš jų skirti vietiniams toloriams: „Nemėžio toloriai“, „Odė toloriškai prigimčiai“. Dabar bibliotekoje dirba jauna poetė Miroslava Bartoševič. 2018 m. išleista pirmoji jos eilėraščių knyga „I piešn g dzieś leci ode mnie echowa...“.

Šiuolaikinis Nemėžis atskleidžiamas Vilniaus rajono Nemėžio Šv. Rapolo Kalinausko gimnazijos vaizdo įrašė „Nemėžio mečetė“, prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=rKl2rom308I>.

Šaltiniai: 1) *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/Straipsnis/Nemezis-8046>; 2) „Nemėžio k. tolorių kapinių mečetė“, Kultūros vertybių registras, prieiga per internetą: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/3cbfe798-f318-4498-bfad-470a865277f5>; 3) *Vilnijos vartai*, „Vilniaus rajonas / Nemėžio seniūnija“, prieiga per internetą: <http://www.vilnijosvartai.lt/vietoves/nemezio-seniunija/>.

ŽINIASKLAIDA

Seimo nario mintys žiniasklaidoje

Rūta Jankuvienė, „Seimo darbštuoliai“, *Šiaulių kraštas*, 2019 m. rugpjūčio 28 d., prieiga per internetą: <https://www.skrastas.lt/seimo-darbštuoliai>.

Šiaulių televizija, „Infostudija 2019-09-02“, 2019 m. rugsėjo 2 d., prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=kzp2OcGNf-c&t=777s> (reportaže nuo 09.51 min.).

Šiaulių televizija, „Infostudija 2019-09-16“, 2019 m. rugsėjo 16 d., prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=Vs3ke0PT-QY> (reportaže nuo 13.00 min.).

NAUDINGOS NUORODOS

Kviečiu Jus stebėti, vertinti naują Šiaulių miesto, Lietuvos, Europos Sąjungos politinį, ekonominį, kultūrinį, socialinį etc. gyvenimą! *Žinokime, galvokime ir reaguokime:*

www.lrs.lt/; www.lrp.lt/; www.lrv.lt/; www.siauliai.lt/; www.lvzs.lt/; www.vkontrole.lt/; www.lmt.lt/; www.lygybe.lt/lt/; www3.lrs.lt/pls/inter/vaikai; www.vlkk.lt/; www.plbe.org/; www.pljs.org/; www.vsd.lt/; www.prokuraturos.lt/; www.stt.lt/; www.kt.gov.lt/; www.ekgt.lt/; www.oecd.org/; www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_k=1&p_r=3829; www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=25380&p_k=1; www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=48&p_k=1; www.sveikatostaryba.lt/; www.pazinkvalstybe.lt/; www.lietuva.lt/100/; https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15781&p_k=1&p_t=165098; www.ec.europa.eu/commission/index_lt; <https://mo.lt/>; www.teise.pro/; www.vrk.lt/; www.europarl.europa.eu/about-parliament/lt; www.lrkmlrv.lt/lt/nemokamimuziejai; <https://www.rinkejopuslapis.lt/>; <https://kaunas2022.eu/>; <https://bienale.lt/2019/>; <https://www.lt72.lt/>.

MANO KOMANDA

Dirbti padeda draugiška ir kompetentinga komanda, kurios nariai yra: Nerijus (humanitarinių mokslų daktaras, literatūrologas, lektorius, mokslinių publikacijų autorius), Tautvydas (istorijos ir politikos magistras, muziejininkas, istorijos ir paveldosaugos bakalauras), Rita (teisės ir valdymo magistrė, teisininkė, socialinė pedagogė edukologė, lektorė, visuomenininkė).

KONTAKTAI

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno kabineto adresas Vilniuje:

*Lietuvos Respublikos Seimas
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
III rūmai 301 kabinetas
Tel. (8 5) 239 6615
El. p. Stasys.Tumenas@lrs.lt*

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno biuro adresas Šiauliuose:

Aušros al. 15, 76299 Šiauliai (I aukštas)

Padėjėjai-sekretoriai Vilniuje ir Šiauliuose:

*Nerijus Brazauskas (Šiauliuose): mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt;
Tautvydas Elijošius (Šiauliuose): mob. 8 612 04 056, el. p. tautvydas.elijosius@lrs.lt;
Rita Virbaliėnė (Vilniuje): tel. (8 5) 239 6615, el. p. rita.virbaliene@lrs.lt.*

Socialiniai tinklai:

<https://www.facebook.com/stasys.tumenas>

<https://www.facebook.com/Stasys.Tumenas.LRS/>